

4

Amnon og Tamar:

Om vold, motstand og kvinners mulighet til å si ifra

Til deg som skal lede bibelstudiet:

Dette er en sterk og krevende tekst om overgrep, sårbarhet, maktmisbruk – og protest. Den er både viktig og vanskelig å hente frem. Tenk over hvilken sammenheng den brukes i, og hvilke reaksjoner den kan skape - uttalte eller uttalte. Dette gjelder særlig, men ikke bare, hvis den brukes i grupper med unge mennesker.

Vanskelighetsgrad: 1 2 3 4 **5**

Tekst: 2 Sam 13, 1-22

Bibelstudium

I

Ta utgangspunkt i deres egen virkelighet og utfordringer

Før dere leser bibelteksten, snakk sammen to og to:

- Hvem har makt i våre samfunn?
- Hvem har makt over meg? Hvem har jeg makt over?

II

Les teksten sammen: 2 Sam 13, 1-22

Alle slår opp i hver sin Bibel, slik at alle er delaktige i å lese teksten.

Fordel følgende roller: Fortelleren, Jonadab, Amnon, David, Tamar, Absalom

III

Les teksten grundig og detaljert

- Hva handler historien om?
- Hvem handler historien om?
  - Hva får vi vite om de ulike personene i teksten?
  - Hva er forholdet mellom dem?
  - Hvem har makt i denne historien?
- Hvordan reagerer de ulike personene i teksten etter at Amnon har voldtatt Tamar?
- Hva tenker dere om Tamars reaksjon?

1

2

3

4

5

6

7

Historien fortsetter:

Bibelfortellingen dere har lest handler om en voldtekt som skjedde i kongefamilien i Det gamle testamentet. I teksten ber Absalom Tamar være stille og ikke fortelle om dette. Men senere i kapittelet fortelles det at Absalom får noen til å drepe Amnon, og selv flykter fra David. Etter hvert «holdt kongen [David] opp å bære nag til Absalom» og etter tre år kommer Absalom tilbake til Jerusalem.

- Hva tenker dere om Absaloms reaksjon?
- Hva tenker dere om Davids reaksjon?
- Mener dere det var riktig av Tamar å fortelle om voldtekten?
- Tror dere Tamar ville fått det bedre eller verre dersom hun hadde valgt å holde det som hadde skjedd hemmelig?

Vend tilbake til eget liv og egen virkelighet:

- Tror dere reaksjonene til de ulike familiemedlemmene ville vært annerledes om noe lignende hadde skjedd i ditt lokalsamfunn i dag?
- På hvilke måter kan voldtekt ha noe med forventninger til maskulinitet og femininitet å gjøre? Har samfunnet vårt usunne forventninger til maskulinitet og femininitet?
- Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep har et slagord: Ut med det. Incest skal tales i hjel, ikke ties i hjel. Hvordan kan et slikt slagord praktiseres i vår hverdag – der vi arbeider, på skolen, i familien, i vennegjengen, i menigheten?

Fakta:

Omtrent hver femte jente og hver syvende gutt i Norge opplever å bli seksuelt misbrukt før de er 18 år. Det finnes flere steder hvor en kan få hjelp til å bearbeide overgrep og seinvirkninger av dette. Blant dem er:

Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep

Støttesenteret mot incest og seksuelle overgrep støtter utsatte og pårørende med å bearbeide overgrep og seinvirkninger av slike. De arbeider etter ”hjelp til selvhjelp” prinsippet.

<http://www.smiso.no>

Landsdekkende telefon for incest- og seksuelt misbrukte og deres pårørende: 800 57 000

Kirkens ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep

Stiftelsen Kirkens Ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep er et kirkelig tilbud til mennesker som har vært utsatt for overgrep og krenkelses og et kompetansested på traumer og overgrepssproblematikk for kirke og samfunn. Senteret har også utviklet liturgi- og ledertreningsmateriell til bruk i kirkelige sammenhenger

<http://www.kirkens-ressurscenter.no>

Tlf: 23 22 79 30

IV

Les teksten med tanke på å skape forandring og håp

- Les teksten under om voldtekt i krig og resolusjon 1325 fra FN's Sikkerhetsråd:

Fakta:

Voldtekt i krig

I mange kriger brukes voldtekt på en planlagt måte. Dette er krigsforbrytelser i følge de internasjonale reglene som krigførende parter skal forholde seg til (bl.a. Genèvekonvensjonene).

I år 2000 ble FN resolusjon 1325 vedtatt. Tittelen på resolusjonen er Kvinner, fred og sikkerhet. Resolusjonen forplikter medlemslandene til å jobbe for å øke kvinners deltakelse og innflytelse i arbeidet med å forebygge, håndtere og løse konflikter. Resolusjonen skal også bidra til å ivareta kvinners menneskerettigheter under en konfliktsituasjon, deriblant beskytte kvinner og jenter mot kjønnsbasert vold, især voldtekt og andre seksuelle overgrep.

Når fred skal forhandles i væpnede konflikter er det vanligvis svært få kvinner til stede. En viktig del av resolusjonen gjelder å sikre at kvinner skal få delta i fredsforhandlinger.

Resolusjon 1325 kan oppsummeres ved tre P-er:

Prevention (forebygging) – Protection (beskyttelse) – Participation (deltakelse)

- Hvordan kan vold mot kvinner forebygges? 1
- Hva slags beskyttelse trengte Tamar? Hvem gir slik beskyttelse i dag? 2
- Hvilke sammenhenger er det mellom deltakelse og makt? 3

Byggeklosser til andakt:

Sang:

Senzenina (Syng Håp nr 14), eller en annen sang som har i seg et klagerop 4

Trostekst:

L: Alt som skjer, berører Gud.
Våre liv angår Gud.
La oss derfor dele vår tro. 5

A: Jeg tror på en Gud som kommer menneskene i møte.
Jeg tror på en Gud som tåler å se, høre og vite.
Jeg tror på Jesus som ble utsatt for overgrep og svik.
Jeg tror på Jesus som gir oss del i sin seier over ondskapen og døden.
Jeg tror på Den Hellige Ånd som håper for oss når vi ikke håper selv.
Jeg tror på Den Hellige Ånd som frigjør oss til å handle og å hvile. 6

Vi tror at kirken trenger å høre våre stemmer.
Vi tror at kirken vil kjempe mot urett. 7

T: <http://www.kirkens-ressurscenter.no/>

Forbønn

- For mennesker som utsettes for voldtekt og seksuelle overgrep.
- Om mot til å si ifra når en utsettes for vold, og klokskap hos de som hører vanskelige historier om overgrep.

Vår Far

Sang:

Jesus Kristus ventar (Jesus Christ is waiting) (Syng Håp 2, nr 46)

Tamar-kampanjen

The Institute for the Study of the Bible i Pietermaritzburg, Sør-Afrika, har valgt Tamar som et symbol for sin kampanje mot vold mot kvinner. De løfter fram Tamar både som en kvinne som har gjennomlevd overgrep, og, ikke minst, som en kvinne som sa ifra og protesterte mot uretten som ble begått mot henne. Hun er derfor et eksempel på styrke og mot, og kan være en oppmuntring til andre kvinner om å heve stemmen mot overgrep.

Tamar-kampanjen henter fram bibeltekster til grundig og kritisk lesning, slik de også leser Tamar-historien.

Tamar Campaign: Contextual Bible Study Manual on Gender-Based Violence

Part one: <http://ujamaa.ukzn.ac.za/Libraries/manuals/tamar0.sflb.ashx>

Part two: <http://ujamaa.ukzn.ac.za/Libraries/everything/tamar1.sflb.ashx>

Part three: <http://ujamaa.ukzn.ac.za/Libraries/everything/tamar2.sflb.ashx>

Manualen kan også tilsendes fra Kirkelig Fredsplattform.

Kontakt Norges Kristne Råd post@norkr.no

Pray the Devil Back to Hell

Se filmen om kvinner i Liberia som sa tydelig i fra om konflikten de levde under (les mer om historien under Bibelstudiet nr.4). Filmen kan lånes fra KFUK-KFUM Global

<http://www.kmglobal.no/>

Kirkens ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep

På nettsidene til Kirkens Ressurscenter finnes relevante ressurser, liturgier, kontaktinformasjon m.m.

<http://www.kirkens-ressurscenter.no>

Relevant litteratur:

Elisabeth Torp og Gaute Brækken (red.), 2010: Grenser som skaper.

Hvordan møte utsatte og sårbare ungdommer i trosopplæringen. IKO-forlaget.